

บทความดี ๆ สั้น ๆ ?



ปรีดา ศิริชัยวัฒนานันท์
www.sirichaiwatt.com

ทัศนคติ แบบหนึ่ง ย่อมนำพาเราไปสู่สิ่งหนึ่ง..
ทำไมเราจึงอยากอ่านบทความดี ๆ เรื่องราวดี ๆ ? ถ้าเดาไม่ผิด ก็คงเพราะอยากได้สาระ แง่คิด หรือบางสิ่งที่จะช่วยกระตุ้น ความคิด จิตใจ ไม่ว่าจะในด้านใดก็ตามหนึ่ง ซึ่งถ้าเดาต่อไป อาจเพราะบางทีช่วงชีวิตตอนนี้กำลังมองหาอะไรบางอย่าง ที่ไม่มีใครตอบคำถามเราได้ในบางสิ่ง.. บ้างอาจแย้งว่า แค่อ่านข่าวเวลาในรูปแบบสื่อบางอย่าง สาระใส่ตัว หาแง่คิดที่มีประโยชน์ นั่นก็ไม่ผิดอะไร ทว่า บทความดี ๆ ต้องสั้น ๆ ด้วย หรือ?

เราชอบอะไรง่าย ๆ

มีคำถามหนึ่งซึ่งน่าจะตอบกันได้ ถ้าให้เปรียบเทียบสองสิ่งตรงนี้คุณชอบอะไร?

ระหว่าง..

รวดเร็ว กับ ชักช้า

ไม่นาน กับ นาน

ทำเยอะ กับ ทำน้อย

พยายาม กับ ไม่ต้องพยายาม

ใช้เวลาหน่อย ใช้เวลามาก

เชื่อว่า คำตอบล้วนเป็นไปในทาง **ไม่ต้องใช้เวลา ไม่ต้องพยายาม**อะไรกับมันมาก เราล้วนชอบเรื่อง "ง่าย ๆ" ผมเคยถามอะไร

เกี่ยวกับสิ่งง่าย ๆ นี้มาบ่อย ๆ เช่นว่า **ระหว่างทำธุรกิจที่ทำงานง่าย กับ ทำยากแบบไหนมีโอกาสเจ๊ง หรือสำเร็จมากกว่ากัน?** คำตอบคิดไม่ยาก อะไรที่ทำงานง่ายก็โดนเลียนแบบ เดียวก็คู่แข่งมากมาย ลำบากแน่นอน หรือคำถามที่ว่า **ถ้าคุณเป็นผู้จัดการ ลูกน้องคนที่ทำงานง่าย ๆ ทั่วไป กับ คนหนึ่ง ที่ทำงานยาก บ่อย ๆ ออกจะเลื่อนตำแหน่งใคร? หรือใครควรได้เงินเดือนมากกว่า?** ผมว่าคุณมีคำตอบเรื่องคุณค่าของความง่าย กับ ยาก อยู่ในใจแล้ว..

ทำไมหนังสือรวมเรื่องสั้น ขายไม่ดีเท่าเรื่องยาว

บทความดี ๆ สั้น ๆ นั้นมีอยู่ไหม? ย่อมมี และเป็นที่ยินยอมโดยง่าย ซึ่งเราจะสามารถหาอ่านได้ทั่วไปตาม forward mail อีเมลที่ส่งต่อๆ กันมา ยุคต่อมาก็ส่งกันใน facebook, line social media ต่างๆ เชื่อหรือไม่ จะ 20 ปีแล้วผมยังเห็นเรื่องสั้นๆ เหล่านั้นส่งต่อให้กันอยู่เลย ที่ร้ายกว่า มีการเอาไปดัดแปลง เสมือนว่าเป็นเรื่องของตัวเอง ซึ่งหลายเรื่องก็แปลมาจากเมืองนอกอยู่แล้ว..

ประเด็นหนึ่งคือ เหล่านี้มักไม่ใช่บทความ แต่เป็นความเรียง เรื่องสั้น หรือเรียงความ ที่ผมเขียนก็ไม่ค่อยจะใช่บทความ แต่เราเข้าใจกันเองง่ายๆ ซึ่งมันก็ทำให้สื่อสารง่ายกว่า สำหรับพวกบทความสั้น หรือเรื่องสั้นๆ ที่เรารู้สึกว่าดี อาจมาจากการส่งต่อ เห็นคนส่งต่อกันมาเยอะๆ เรายิ่งจะ.. เหนียดี แน่เลย อ่านหน่อย ก็เป็นได้ ซึ่งใช่ที่ว่าเพราะ

เป็นคนชอบอ่าน แต่ถ้ามีคนบอกว่า หนังสือเล่มนี้ดีมาก ก.ไก่ล้านตัว ก็ไม่แน่ว่าจะยอมอ่าน ไม่เกี่ยวกับต้องซื้อหรือเสียเงิน เพราะต่อให้หยิบยืมไปอ่านฟรีด้วย ก็ไม่แน่ว่าจะอ่านหรืออ่านจบ..

เรื่องนี้ที่น่าสนใจ เราล้วนชอบอ่านอะไรสั้นๆ เพราะมันง่าย แต่ทำไมหนังสือรวมเรื่องสั้น ขยายไม่ดีเท่าเรื่องยาว และยังมีน้อยกว่าอีกด้วยหรือพวกไม่ชอบอ่านยาวไม่ค่อยมีเงินซื้อ.. ไม่น่าจะเกี่ยว

หนังสือที่นิยม และกำลังมีชื่อในปีบ้านเราอย่าง "เซเปียนส์ ประวัติย่อมนุษยชาติ Sapiens" ก็หนาถึง 608 หน้า หรือ Principles : Life & Work ก็ 616 หน้า นี้อธิบายแปลไทย และในวงการนิยายผมไม่รู้จริงๆ แต่ส่วนใหญ่ ก็มี 2-3 ร้อยหน้า.. ไม่สั้น และอ่านไม่ง่ายเลย **ง่ายมักไม่ค่อยได้อะไร?**

จากย่อหน้าแรก และในสวนคำถามข้างต้นที่ให้เปรียบเทียบกันแล้วเลือกว่าชอบอะไร จนถึงความยาวของหนังสือที่นิยม ดูจะย้อนแย้ง ก็ในเมื่อคนส่วนใหญ่ชอบเรื่องง่ายๆ แต่คนเราอยากได้สาระทำไมมันไม่ไปทางเดียวกัน?

คุณเคยได้ยินเรื่องกฎ 1% ไหม (ไม่เกี่ยวกับหนังสือคุณพอล เพราะไม่ได้อ่าน) แต่มันคือเรื่องจริงที่ผมเองก็เคยพูดมานาน เพราะเคยได้ยินสถิตินี้มาหลายปีแล้วว่า โลกเรามีคนที่ไม่ถึง 1 เปอร์เซ็นต์ ด้วยซ้ำที่สำเร็จในระดับหนึ่ง ไม่จำเป็นว่าต้องเฉพาะตัวเงินที่ชีวิต หากมองในทุกวงการ เช่น ศิลปิน นักร้อง ชาวสวน คนทำงานกึ่ง คุณก็จะพบสถิติไม่ต่างกันระหว่างคนสำเร็จ กับไม่สำเร็จ

หนังสือขายดีในประเทศเรา ที่เรียกว่าขายดี ก็มีจำนวนขายไม่ถึง 1% ของประชากรทั้งหมดในประเทศอยู่ดี ส่วนใหญ่จะพิมพ์เพียงครั้งละ 5,000 เล่ม มั่นใจหน่อยก็ 10,000 เล่ม พิมพ์ 7 ครั้ง (ถือว่าขายดีมากนะ) ก็ 7 หมื่นเล่ม เทียบกับประชากร 65 ล้านคน.. คิดดูสิไม่ถึงครึ่งของเปอร์เซ็นต์ด้วยซ้ำ น่าคิดไหม? และขายดีมาก ๆ เป็นแสนเล่ม อัตราส่วนก็ยังน้อยอยู่ดี...

ผมไม่ได้จะบอกว่าคนอ่านหนังสือคือคนเก่ง และไปอยู่ในกลุ่มคนที่สำเร็จ แต่ผมกล้าพูดว่ากลุ่มคนที่สำเร็จ อ่านหนังสือ ส่วนใหญ่อ่านเยอะด้วย ถ้าคุณเคยได้ยิน เขาจะมีการแนะนำหนังสือจากคนดังปีละ 5-10 เล่มด้วยซ้ำไป

เรื่องที่ผมเขียน บทความ ความเรียงต่างๆ ที่จริงแล้วไม่ยาวเลยหากเทียบกับขนาดหนังสือ บางครั้ง 1-2 หน้า A4 บางทีก็ไม่ถึงหน้าด้วยซ้ำ แต่ผมไม่ได้หมายถึงเฉพาะสิ่งที่ผมเขียน ในหลายแห่งของบทความ หลายเว็บไซต์ หลายเพจ **มีเรื่องราวดีๆ ที่ไม่ยาว แต่สำหรับคนทั่วไปมันไม่สั้น** ซึ่งเชื่อเหมือนกันว่า หลายคนก็อยากให้มันสั้น แต่รวมๆ แล้ว ก็คล้ายกันคือ สั้นมันไม่พออธิบายไม่ได้ใจความ และง่ายมันจะได้อะไร?

ยาวก็เชื่อว่าจะได้อะไร

สิ่งหนึ่งอาจมีความคิดอยู่ว่า บางทีอ่านยาวๆ ก็ไม่ได้อะไร ไม่เข้าใจ เข้าใจยากอีกต่างหาก ก็เป็นเรื่องจริง ผมเคยอ่านหนังสือ 2 ร้อย

กว่าหน้าแล้วพบว่า มีสรุปเพียงนิดเดียว และต้นเป็นประเด็นที่ผมชอบมาก ซึ่งหากเข้าใจจะพบว่า ในหนังสือสั้นๆ มีความพยายามที่ยกตัวอย่าง ยกประเด็น และนำเสนองานวิจัยเพื่อเราเห็น และเชื่อได้อย่างมั่นใจว่า หลักการเพียงไม่กี่บรรทัดนั้น มันจริงอย่างไร

ถ้าไม่เคยมีการอธิบายเหล่านั้นเลย หนังสือเล่มนั้นจะไม่น่าเชื่อถือในทันที และคงไม่มีการแนะนำต่อกันไป แต่ถ้าเราเชื่อแล้ว มันจึงอ่านไม่สนุก ก็อารมณ์ว่า รู้แล้ว เข้าใจแล้ว ไม่อยากอ่าน (ฟัง) แล้วนั่นเอง

ในอีกด้านบทความยาวแล้วดีหมดใหม่ คงต้องบอกได้เลยว่า ไม่บางบทความยาวเราก็รู้สึกไม่ได้อะไรเช่นกัน แต่หากเทียบกันจริงๆ แล้ว คำว่าได้กับไม่ได้ บางครั้งมันเป็นเรื่องแค่ **ตรงใจ หรือโดนใจ หรือคล้ายกับที่เพิ่งยกตัวอย่างไป คือ เคยรู้แล้ว เลยรู้สึกไม่ได้อะไรเท่านั้น**

และที่สำคัญ **"บทความไหน ยาว สั้น"** มันก็อาจเป็นเพียงความรู้สึกของแต่ละคนที่ไม่เท่ากัน เพราะหากเทียบเรื่องที่กำลังอ่านอยู่นี้ หลายคนอาจว่ายาว แต่ถ้าเป็นหนังสือ 50-100 หน้าเราอาจว่าสั้น ทั้งที่เทียบกันเรื่องนี้สั้นกว่ามาก

แน่นอนว่า ที่จริงมันไม่สำคัญเลย บทความนี้ไม่มีอะไรมากไปกว่า อยากให้ลองคิดว่า บทความหรือข้อเขียนใดๆ ที่เราต้องอ่าน มันจะสั้น จะยาว มันยาก มันง่าย เรามีโอกาสได้อะไรจากสิ่งไหน และหรือเราต้องการอะไรในการอ่าน ที่ทุกวันนี้นี้แต่ละวันเราอ่านมากเหลือเกิน (บางคนบอกว่าไม่ได้ อ่านแล้วดูคลิปแทนก็ไม่ต่างกัน) คือการให้เวลากับสิ่งใดๆ เสมือนการลงมือทำสิ่งใดๆ ยากกับง่าย ย่อมให้ผลต่างกัน หากเรามีทัศนคติที่ปิดกับสิ่งยากนั้น เท่ากับว่าเราปิดกั้นคุณค่าที่จะได้รับ

ทัศนคติแบบหนึ่ง ยอมรับพาเราไปสู่สิ่งหนึ่ง เหมือนที่กล่าวข้างต้น

ในแง่การตลาดของหนังสือรวมเรื่องสั้น หากเทียบกับเรื่องยาวนั้น เหล่าเรื่องยาวไม่ว่าจะนิยายหรือไม่ใช้นิยายย่อมขายดีกว่ามาก สำนักพิมพ์ก็จะไม่ขยันเอารวมเรื่องสั้นออกมาขายเท่าไรๆ ทำไมล่ะ? ในเมื่อคนเราชอบอ่านอะไรสั้นๆ ง่ายๆ น่าจะโดนใจผู้บริโภค

ก็เพราะหนังสือต่อให้ขายดีก็เป็นเพียงไม่กี่เปอร์เซ็นต์ของคนทั่วไปไปละ พวกที่ชอบอ่านอะไรง่ายๆ สั้นๆ เขาก็ถือว่าไม่ได้อยู่ในกลุ่มที่ชอบอ่านหนังสือจริงๆ หรือไม่ได้เป็นกลุ่มลูกค้าของเขา

อีกทั้งบทความที่ไม่ย่อความ ไม่สรุปให้ (ซึ่งเดี๋ยวนี้หลายเว็บพยายามสรุป) เพราะเขาก็คงคิดว่า นี่ไม่ใช่ของคนที่ไม่อยากรู้ ไม่อยากพัฒนาในเรื่องนี้ หรือสนใจในเรื่องที่เขาเขียน เพราะไม่ว่าจะเรื่องไหน ดังตอนต้นได้ถามไว้ คุณว่า คุณค่ามาพร้อมคำว่า ง่ายๆ ใหมละอย่าลืมนะ ยิ่งเรื่องยาว คนที่ลำบากกว่า คือคนที่มันต้องเขียนมาให้คุณอ่าน